

Oterleek

De naam getuigt van de rijke waterhistorie: het waterdier de otter en het woord leek (een doorvaart of waterlozing).

Uit een aantekening van omstreeks 1100 blijkt dat klooster in Egmond toen al 'in het bezit' was van, 'het collatierecht' (het benoemingsrecht van de pastoor) had van een kapel in Oterleek. Dat duidt dat erop dat de ontginning ook hier al in de 11^e, misschien het einde van de 10^e eeuw plaats vond. Net als bij de Mijzen en Schermer kwamen de ontginners uit de omgeving van Oudorp.

De oude dorpskern Oterleek was een kleine plattelandskern met een bevolking, levend van veeteelt en visserij, die maar heel geleidelijk in aantal toenam. In 1338 telde Oterleek 60 mannen, in 1514 (de Informacie) 15 huizen en tussen de 40 en 50 'communicanten' (óf die ter communie gingen (dus 12 jaar en ouder), ðgemeenteleden in de betekenis van personen). In 1632 31 en in 1732 41 huizen.

In de 14^e en 15^e eeuw ontstonden de zogenaamde streeksteden. Oterleek werd met Koedijk, St. Pancras en Oudorp in Alkmaar opgenomen. Als straf voor het verzet tegen Filips de Goede bij de Hoekse en Kabeljauwse twisten verloren de bij Alkmaar gevoegde dorpen hun stadsrecht. Oterleek werd toen met Oudorp, Graft, Koedijk en het Zuideind van Schermer door Filips aan Roeland van Uutkerke in leen gegeven. In 1442, bij het overlijden van Roeland van Uutkerke kwamen deze dorpen weer direct onder de graaf. Oterleek hoorde toen tot het baljuwschap van Nijenburg. Van 1811 tot 1817 was Oterleek even samengevoegd met Heerhugowaard en Veenhuizen, maar vanaf 1816 was Oterleek weer zelfstandig.

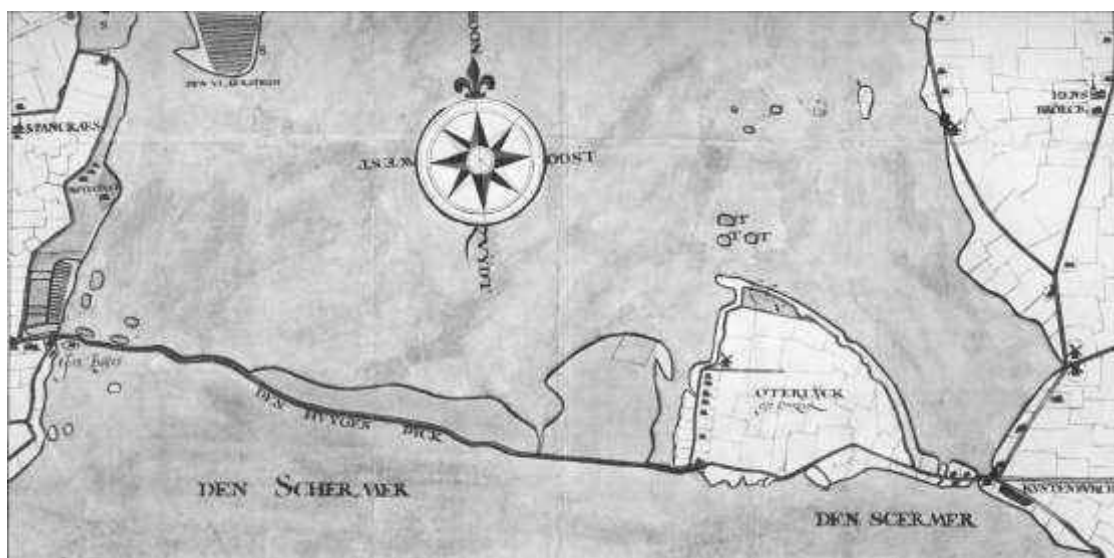

De eerste schriftelijke van de kerk (kapel) in Oterleek dateert uit de periode 1091-1121.

In de Fontes Egmundenses wordt Oterleek, samen met o.a. Oudorp, Hensbroek, Obdam, Wognum, Mijzen, Schermer en Ursem genoemd als kerken die onder het collatierecht van de abdij in Egmond vielen. De stichting van de kerk heeft waarschijnlijk nog geruime tijd daarvoor plaats gevonden. Het kerkje (met een tongewelf zonder versiering)

dat in 1922 afgebroken werd dateerde uit de 17^e eeuw (1633?). Het had een kleine houten toren en een klok met jaartal 1794, waarschijnlijk het jaar dat het torentje vernieuwd werd. Op de plaats van het oude kerkje staat nu sinds 1923 de (voormalig) hervormde kerk.

Bij Oterleek, aan de Huigendijk, is duidelijk te zien hoe kritiek de situatie in Noord-Holland geweest is door de steeds groter wordende meren. Op de kaart van A. Metius uit ongeveer 1600 blijkt hoe smal de Huigendijk geworden tengevolge van de landafslag door de geweld van Schermer en Heerhugowaard.

Aan de dreigende situatie kwam een einde door de inpolderingen van de Heerhugowaard in 1631 en van de Schermer in 1635. Oterleek kwam binnen de dijkkring van de Waard te liggen maar het bleef een zelfstandige polder. Na de droogmaking van de Schermer werd een gedeelte van de Schermer aan Oterleek toegevoegd, waardoor het grondgebied vijf keer zo groot werd. Oterleek bestond toen uit het oude dorp in het zuidwesten van de Oterlekerpolder en het tot de gemeente Oterleek behorende deel van de Schermer, waar zich rond de in 1663 gebouwde kerk de kern Stompctoren (waarvan een deel tot Schermerhorn hoorde) ontwikkelde. In 1966 en 1967 verzette de gemeente Oterleek zich tegen de plannen om het binnen de ringvaart van de Heerhugowaard gelegen deel bij de gemeente Heerhugowaard te voegen. De gemeente kwam toen met het alternatieve plan om de gemeenten Schermerhorn, Zuid- en Noordschermer (in 1811 ontstaan) en Oterleek samen te voegen. Dit plan werd per 1 augustus 1970 geïmplementeerd.

De gemeente in zijn geheel telde in 1811 444 inwoners, in 1850 609 en in 1885 ongeveer 800. In 1970 had de gemeente 1098 inwoners